

Τίτλος Μαθήματος	Αρχαιολογικοί Χώροι και Ιστορικά Σύνολα				
Κωδικός Μαθήματος	MACOM23				
Τύπος μαθήματος	Υποχρεωτικό				
Επίπεδο	Μάστερ				
Έτος / Εξάμηνο φοίτησης	2 ^ο /4 ^ο				
Όνομα Διδάσκοντα	Ειρήνη Εφεσίου, Καλλιρρόη Παλυβού, Νάσω Χρυσοχού				
ECTS	10	Διαλέξεις / εβδομάδα	2	Εργαστήρια / εβδομάδα	
Στόχοι Μαθήματος	<p>Το μάθημα αφορά το ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο της προστασίας και ανάδειξης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και ειδικότερα το ζήτημα της Διαχείρισης των Αρχαιολογικών Χώρων και των Ιστορικών Συνόλων. Στόχος είναι η κατανόηση των θεμάτων που εμπλέκονται στον σχεδιασμό και την σύνταξη μιας μελέτης διαχείρισης, αλλά και της ανάγκης για διεπιστημονική συνεργασία. Η διδασκαλία επικεντρώνεται στην κατανόηση των λειτουργικών αναγκών ενός ΑΧ, τόσο για την εξυπηρέτηση και πληροφόρηση των επισκεπτών όσο και την προστασία των μνημείων. Απώτερος στόχος είναι η ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας που θα ευνοήσει την κοινωνική ενσωμάτωση των μνημείων, συμβάλλοντας παράλληλα στην εκπαίδευση και την ανάπτυξη.</p> <p>Τα μαθήματα των Ιστορικών συνόλων, αποσκοπούν στην κατανόηση της πολύπλευρης αξίας των ιστορικών οικισμών και πόλεων καθώς και του φυσικού/ αστικού περιβάλλοντος τους. Η διδασκαλία αναφέρεται στις διεθνείς χάρτες και διακηρύξεις και σε συγκεκριμένα παραδείγματα Ιστορικών συνόλων δίνοντας έμφαση στην ανάγκη για ολοκληρωμένη προστασία στο πλαίσιο βιώσιμης διαχείρισης και ανάπτυξης.</p> <p>Βασικός στόχος του μαθήματος είναι οι απόφοιτοι του μεταπτυχιακού προγράμματος να αποκτήσουν τα κατάλληλα εφόδια ώστε να ανταπεξέλθουν στις σύγχρονες προκλήσεις διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς, είτε από την πλευρά του μελετητή είτε ως δημόσιοι λειτουργοί σε θέσεις σχετικής αρμοδιότητας.</p>				
Μαθησιακά Αποτελέσματα	<p>Το μάθημα στοχεύει να βοηθήσει τους φοιτητές να:</p> <ol style="list-style-type: none"> Κατανοήσουν τις ιδιότητες ενός αρχαιολογικού χώρου και τις λειτουργικές απαιτήσεις ανάλογα με την θέση του σε αστικό ιστό ή αγροτικό περιβάλλον και το είδος της επισκεψιμότητας. Κατανοήσουν τη μεθοδολογία ανάλυσης των χαρακτηριστικών των ιστορικών συνόλων και τους παράγοντες που διέπουν την ολοκληρωμένη δημιουργική Προστασία ώστε να διαφυλαχτεί η πολιτιστική ταυτότητα του τόπου με κέντρο τον άνθρωπο σε ζωντανό και βιώσιμο περιβάλλον. 				

	<p>3. Κατανοήσουν την σκοπιμότητα και το περιεχόμενο των κυριότερων διεθνών Χαρτών, καθώς και της σχετικής ελληνικής και κυπριακής νομοθεσίας.</p> <p>4. Καλλιεργήσουν κριτική σκέψη έναντι των δράσεων που αφορούν στο θέμα του μαθήματος και την ικανότητα να τεκμηριώνουν με ορθολογικό τρόπο τις επιλογές τους.</p> <p>5. Αναπτύξουν επιχειρησιακές δεξιότητες στην ομιλία και τη γραφή.</p>		
Προαπαιτούμενα	MACOM20	Συναπαιτούμενα	-
Περιεχόμενο Μαθήματος	<p>Εισαγωγή: Στόχοι, έννοιες και ορισμοί</p> <p>Από το εύρημα στο έκθεμα και από την ανασκαφή στον αρχαιολογικό χώρο</p> <p>Σύνταξη Σχεδίου Διαχείρισης</p> <p>Θεσμικό πλαίσιο και Χάρτες</p> <p>Παραδείγματα: I. Κνωσός, II. Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας</p> <p>Ιστορικά Σύνολα: Προστασία, Ανάδειξη και πιθανή Επανάχρηση</p> <p>Χάρτες, συμβάσεις</p> <p>Φιλοσοφία, Μεθοδολογία, Δεοντολογία Ανάλυσης</p> <p>Επεμβάσεις Αποκατάστασης/Επανάχρησης</p> <p>Παραδείγματα ανάλυσης Ιστορικών συνόλων .</p> <p>Προτάσεις Αποκατάστασης-Αναβίωσης Ιστορικών Συνόλων</p> <p>Η Λευκωσία εντός των τειχών</p> <p>Το Ιστορικό κέντρο της Αθήνας: Προστασία και Αναβίωση</p> <p>Βάσεις δεδομένων και οδηγοί προστασίας Ιστορικών συνόλων</p>		
Μεθοδολογία Διδασκαλίας	<p>Το διδακτικό τμήμα του μαθήματος παραδίδεται στους φοιτητές με διαλέξεις, που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικές παρουσιάσεις powerpoint. Οι σημειώσεις και οι εικόνες διανέμονται στους μαθητές σε ηλεκτρονική μορφή.</p> <p>Οι διαλέξεις συμπληρώνονται με επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικά σύνολα.</p>		
Βιβλιογραφία	<p><u>ΒΑΣΙΚΗ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Τρατσέλα, Μ. Ιστορικότητα και Τοπίο. Σύγχρονοι προβληματισμοί για τον σχεδιασμό αρχαιολογικών χώρων, Ανάσκαμμα, τ.6 (2013), 62-75 • Χλέπα Ε., Αρχές και πρακτικές μεταχείρισης των αρχαιολογικών χώρων σε σχέση με το αστικό ή το φυσικό τοπίο, Πρακτικά του 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Αναστηλώσεων, Αθήνα 21-24 Μαΐου 2009, 179-180. • Παλυβού Κ., «Παράδοση ή Κληρονομιά; Κτίζοντας το σήμερα δίπλα στο χθες», Πρακτικά Συνεδρίου «Ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Μεθοδολογία και αισθητικές τάσεις», Κύπρος 2015, σ. 16-25. 		

- Μ.Νομικός "Αποκατάσταση, Επανάχρηση Ιστορικών Κτιρίων και συνόλων. Μεθοδολογία, εφαρμογές Θεσσαλονίκη 2004
- Μαλλούχου– Tufano Φ., Προστασία και Διαχείριση Μνημείων – Ιστορικές και Θεωρητικές Προσεγγίσεις, 2015.
<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6466>
- Μονιούδη-Γαβαλά, Θεοδώρα , Η ελληνική πόλη από τον Ιππόδαμο στον Κλεάνθη: [repository.kallipos.grhttp://hdl.handle.net/11419/2927](http://hdl.handle.net/11419/2927)
-
- D. Michaelides "Historic Nicosia" Nicosia 2012
- Demi D., The walled city of Nicosia, typology, study Nicosia 1997
- Bakshi A., Topographies of Memories: A New Poetics of Commemoration, Palgrave/Macmillan 2017
- Ε.Μαίστρου " Ιστορικά κέντρα Πόλεων και οικισμοί. Ο σχεδιασμός της ολοκληρωμένης Προστασίας.(www. academia edu).
- Διονύσης Α.Ζήβας ΠΛΑΚΑ 1973-2003 Το χρονικό της επέμβασης για την Προστασία της Παλαιάς Πόλεως των Αθηνών Πολ.Ιδρυμα Πειραιώς
- Les carnets d'une Ville en heritage<http://www.bordeaux2030.fr/documentation/carnets-ville-heritage>
- Κ.Παλυβού"Αρχιτεκτονικές επεμβάσεις μικρής κλιμακασε παραδοσιακούς οικισμούς της Σαντορίνης", Θήρα 2014.
- Charter for the conservation of historic towns and urban areas (Washington charter 1987) https://www.icomos.org/charters/towns_e.pdf
- TheValletta Principles for the Safeguarding and Management of Historic Cities, Towns and Urban Areas
https://www.icomos.org/Paris2011/GA2011_CIVVIH_text_EN_FR_final_20120110.pdf

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ

- International Charter for the Protection and Management of the Archaeological Heritage (The Lausanne Charter) ICOMOS 1990
- The ICOMOS Charter on Cultural Tourism (πρόταση 1999)
- Fielden B. and J. Jokilehto, Management Guidelines for World Cultural Heritage Sites, ICCROM Italy
1998<https://www.iccrom.org/publication/management-guidelines-world-cultural-heritage-sites>
- Killebrew A.E. and G. Lehmann, Interpreting the past: presenting archaeological sites to the public, Conservation and Management of Archaeological Sites 3 (1999), 3-7
<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1179/135050399793138671>
- Conservation and Management of Archaeological Sites 3 (1999) 61-68
http://www.getty.edu/conservation/publications_resources/newsletters/33_1/feature.html
- World Tourism Organization (e- site)
- Journal of Heritage Tourism (e- site)
- International Journal of Heritage Studies

	<ul style="list-style-type: none"> • The GCI Project Bibliographies Series .Conservation and management of Archaeological Sites A Select Annotated Bibliography Compiled by Martha Demas • Teutonico J.M. and G. Palumbo (eds.), Management Planning for Archaeological Sites, Los Angeles 2002 • Στέγαστρα και Κελύφη Αρχαιολογικών Χώρων, Πρακτικά Ημερίδας, Θεσσαλονίκη, 1η Ιουνίου 2007, εκδ. ΕΤΕΠΑΜ, Θεσσαλονίκη 2008. Τα πρακτικά αυτής της ημερίδας, αφιερωμένης αποκλειστικά στο θέμα της στέγασης αρχαίων μνημείων • Leventis P., Twelve times in Nicosia , Nicosia, Cyprus, 1192-1570 : topography, architecture, and urban experience in a diversified capital city, Cyprus Research Centre, Nicosia 2005 • Διονύσης Α.Ζήβας Τα μνημεία και η πόλη Libro 1997. • Αρχιτεκτονική ανάλυση παραδοσιακών κτηρίων και συνόλων Ε.Μ.Πολυτεχνείο Σχολή Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π. http://5a.arch.ntua.gr/ • Sofia Avgerinou Kolonias From the “Valletta Principles” towards the Safeguarding and Management of Historic Cities, Towns and Urban Areas. • Αυγερινού, Σ. – Κολώνια Ο ρόλος του τουρισμού στη διατήρηση και ανάπτυξη των ιστορικών πόλεων https://www.academia.edu
Αξιολόγηση	<p>Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την απόδοση των φοιτητών/τριών (ανάλυση σε βάθος, πληρότητα προτάσεων κλπ) στις παρακάτω ασκήσεις και στην τελική γραπτή εξέταση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη Πίνακα Περιεχομένων Μελέτης Διαχείρισης ΑΧ (5%) • Κριτικός Σχολιασμός Αρχαιολογικού Χώρου (15%) • Ανάλυση και Αποτίμηση επιλεγμένου Ιστορικού συνόλου (20%) • Διαδραστικές ασκήσεις (10%) • Γραπτή εξέταση (50%)
Γλώσσα	Ελληνική